

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 17556-02-19 בר-און ואח' נ' יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

מספר בקשה: 128

לפני כבוד השופט עוז ניר נאוי

Mercedes-Benz Group AG (לשעבר Daimler AG)

המבקשת:

נגד

1. דן בר-און – נמחק
2. אסף בכר
3. דמיטרי ממונוב
4. אמנון פרטוש
5. עופר דקר

המשיבים:

החלטה

1. לפני בקשת חברת Mercedes-Benz Group AG, יצרנית רכבי "Mercedes-Benz" (לשעבר Daimler AG; להלן: "מרצדס" או "המשיבה 8") להורות כי עדיה של מרצדס (מר Rene HAM ופרופ' Rodolfo Sconeburg), והמומחה מטעמה (מר Mark Warner) ייחקרו בחקירה נגדית במועדים הקבועים לשיבות ההוכחות באמצעות היוועדות חזותית מהעיר לונדון שבאנגליה; זאת במסגרת הליך לאישור תובענה כייצוגית, אשר הגישו בעלי רכבים נגדה (בין השאר) בטענה לכשל בכריות האוויר המותקנות ברכביה.
2. הטעמים שבבסיס הבקשה נשענים על המצב הבטחוני השורר בישראל, בשים לב למדיניותה של מרצדס האוסרת על עובדיה לנסוע לאזורי מלחמה, לרבות לישראל, וזאת בשל חששותיה לגבי שלומם ובטחונם.
3. המשיבים אשר הגישו את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן: "בעלי הרכבים") התנגדו לבקשה תוך הפניה לפסיקה הידועה לפיה נקודת המוצא שהיא ששמיעת עדים נעשית בבית המשפט, וכן לתנאים הקבועים בהוראות תקנה 72 בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018. עוד טענו כי הבקשה חסרת תום לב, ואף כי מרצדס מנועה מלבקשה מטעמי השתק ומניעות שעה ששיבת הוכחות קודמת נדחתה בשל רצונה של מרצדס להכין את נציגיה ועדיה באופן אישי ולא באמצעות היוועדות חזותית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 17556-02-19 בר-און ואח' נ' יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

4. למען הסדר הטוב, יוער כי בתאריך 2.5.2024 הוריתי למרצדס לצרף תצהיר תומך בבקשה וכן חוות דעת באשר לאפשרות שמיעת עדויות באנגליה. בתאריך 9.5.2024 הגישה מרצדס את המסמכים האמורים חתומים בלבד, תוך שביקשה שהות להגשתם מאומתים. בהתייחסותם המשלימה שבו והתנגדו בעלי הרכבים לבקשה.

דיון

5. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, ואף שטענותיהם של בעלי הרכבים אינן חסרות טעם, ראיתי להיעתר לבקשה ולהתיר את חקירת העדים והמומחה מטעם מרצדס בהיוועדות חזותית, כפוף למספר תנאים. להלן טעמי.

6. כידוע התנאים לקיומה של עדות בהיוועדות חזותית קבועים בהוראות תקנה 72 בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט – 2018:

עדות בהיוועדות חזותית

72.(א) בית המשפט רשאי להתיר שמיעת עדות בדרך של היוועדות חזותית בתוך שטחה של מדינת ישראל או מחוצה לה לפי הוראות שייתן, אם השתכנע כי התקיימו התנאים האלה:
(1) הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן את הסכמתו למתן עדות בדרך זו;
(2) עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;
(3) אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך זו בתחומה.

7. טרם תוקנו התקנות קבע בית המשפט העליון שלוש אמות מידה עיקריות לצורך הכרעה בבקשה למסירת עדות באמצעות היוועדות חזותית: הגשת הבקשה בתום לב, רלוונטיות העדות וקיומה של סיבה טובה לכך שבעל הדין או העד אינם יכולים למסור עדות בבית המשפט [רע"א 3810/06 דורי את צ'יקובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' גולדשטיין, פסקה 3 בפסק דינה של השופטת (כתוארה דאז) מי נאור (פורסם בנבו, 24.09.2007)].

8. נוסף לאלה, נקבעו שיקולים נוספים, ובכללם האם קיימת חשיבות מיוחדת להתרשמות ממהימנות העד, האם קיימת אפשרות לקיים חקירה נגדית אפקטיבית, מהי יכולתו של בעל הדין להשפיע על העד להגיע ארצה וכן החשש מפגיעה בתקנת הציבור בכך שהעדות נגבית מחוץ לתחום השיפוט [רע"א 8692/09 בנק דיסקונט לישראל נ' מסאלחה, פסקה 15 בפסק דינו של השופט (כתוארו דאז) א' גרוניס (פורסם בנבו, 13.10.2010)].

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 19-02-17556 בר-און ואח' נ' יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

9. מפסיקה שניתנה לאחר כניסתן של התקנות לתוקף, עולה כי כללים אלה רלוונטיים אף כיום הגם שבתקנה הנ"ל נקבעו אמות מידה ברורות.

3

10. אכן, כפי שטוענים בעלי הרכבים, "דרך המלך" היא ששמיעת עדים נעשית בבית המשפט בכדי שניתן יהיה להתרשם באופן ישיר ובלתי אמצעי מן העדות. כפי שהבהיר בית המשפט העליון ברע"א 4945/21 פלוני נ' פקיד שומה בעכו (18.7.2021):

7 "כלל הוא, ולעניין זה אין שוני בין הליכים אזרחיים לבין ערעורי מס, כי העדת עד מחוץ לתחום
8 השיפוט או באמצעות היוועדות חזותית, תתאפשר במקרים חריגים המצדיקים זאת בלבד, וכי
9 "דרך המלך" עודנה שמיעת העדים באולם בית המשפט בפני המותב המנהל את הדיון, על מנת
10 שיוכל להתרשם באופן ישיר ובלתי-אמצעי מן העדות. השיקולים המנחים בבחינת בקשה
11 להעדה מחוץ לישראל או באמצעות היוועדות חזותית הם שהבקשה הוגשה בתום לב; כי העדות
12 רלוונטית לשאלות העומדות במחלוקת; וכי קיימת "סיבה טובה" לכך שהעד אינו יכול למסור
13 את עדותו בבית המשפט בישראל (עניין גהל, שם; רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה
14 והשקעות בע"מ נ' שמאי גולדשטיין, פסקה 8 (24.9.2007) (להלן: עניין דורי); רע"א 1920/12
15 לוינגר נ' עו"ד פונזר, כונסת הנכסים, פסקאות 7-8 (3.5.2012)). "

11. ודאי שהדברים נכונים כאשר מדובר בעדות מורכבת נרחבת ובשפה זרה. כך גם, שעה שמרצדס עצמה
17 ביקשה לדחות דיון קודם בשל הקושי בהכנת עדים באמצעות היוועדות חזותית. מקל וחומר שדיון
18 חקירות בהיוועדות חזותית לא יקל על מי מהצדדים, כמו גם יקשה על בית המשפט.

19

12. ועדיין ובאומרנו זאת, מגמת הדין כיום היא להרחיב ולהקל את האפשרות לקיים דיונים בהיוועדות
21 חזותית במקרים המתאימים, כפי שציין בית המשפט העליון בבע"מ 1416-22 פלונית נ' פלוני
22 (מפי כבוד השופט שאול שוחט), בעיקר כאשר מדובר בעדים ובעלי דין שנמצאים מחוץ
23 לארץ:

24

25 "מגמת הדין היא להרחיב את האפשרות לקיים דיונים בהיוועדות חזותית, במקרים
26 המתאימים, הן בשל השינויים הטכנולוגיים שמאפשרים תקשורת טובה ותמונה ברורה של
27 מי שאינו נוכח באולם בית המשפט הן בשל החיסכון בהוצאות, בוודאי לעדים ולבעלי דין
28 שנמצאים בחו"ל. מגמה זו באה לידי ביטוי בתקנות 61(ג) ו-72 לתקנות סדר הדין האזרחי
29 שעייגנו את אפשרות ההיוועדות החזותית בדיון."

30

13. במקרה דנן, טוענים בעלי הרכבים כי אין כל "סיבה טובה" לקיום החקירות בהליך של היוועדות
32 מרחוק, אלא שבעניין זה, סבורני כי אל לנו להביט בעניין כמי שחיים במציאות הביטחונית המורכבת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 17556-02-19 בר-און ואח' נ' יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

1 יום יום, אלא מבעד לעיניה של מרצדס. יפים לעניין זה דבריו של כבוד השופט גונטובניק בת"א (ת"א)
2 18909-12-15 אירווינג ה. פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים (16.2.2024):

3 "גב' קולורה חוששת מהגעה ארצה בעת הזאת, בה מצויה ישראל במלחמה נגד החמאס
4 בעזה, ושנערכת לוחמה גם בגבול הצפון. כמוכן שקשה לנו להזדהות עם חשש זה, אך יש
5 להתחשב בו. מדובר בתושבת חוץ החשופה לאזהרות מסע כאלה ואחרות, ויש לקחת
6 בחשבון את רגשותיה."

7
8 14. הדברים מתחדדים, כאשר מדובר במשיבה בהליך לאישור תובענה ייצוגית (נתבעת) אשר ההליך נכפה
9 עליה, ולא בתובע אשר יזם את ההליך, ובהליך לאישור תובענה ייצוגית – אשר הוא הליך מקדמי בפני
10 עצמו עוד טרם אושרה התובענה [כאשר כבר ציינתי בהחלטתי מתאריך 1.2.2024 כי בפני המבקשים
11 משוכה לא מבוטלת בדרך לאישורה].

12
13 15. בסיכומם של דברים, שיקול הדעת בהחלטות בעניין מתן אפשרות לעד להעיד מחוץ לגבולות המדינה
14 הוא רחב (רע"א 4945/21 פלוני נ' פקיד שומה בעכו, פסקה 13; ראו גם רע"א 6128/20 בשביל הכבוד
15 בע"מ ואחרים נ' דניאל צחי מור ואחרים (3.9.2020)), שם נקבע כי החלטה אם לקיים דיון באמצעות
16 היוועדות חזותית היא החלטה שבשיקול דעתה של הערכאה המבררת].

17
18 16. לאחר ששקלתי בדבר, ובשים לב לכל האמור, סבורני כי ניתן לקבל את טענתה של מרצדס כי ההגעה
19 לישראל בתקופה זו תקשה על העדים מטעמה; מדובר בעדים אשר מסרו תצהירים לבית המשפט
20 (מנהל בטיחות רכב ומהנדס איכות) והמומחה מטעמה אשר עדויותיהם חיוניות לשאלות שבמחלוקת;
21 ועל פניו, ובשים לב לחוות הדעת שהוגשה מטעם מרצדס על ידי עורך הדין ד"ר פיטר קרווטר [נספח ב
22 להודעה מטעם מרצדס] אין מניעה לשמיעת העדות מלונדון. איני סבור אף כי הבקשה הוגשה בחוסר
23 תום לב בשל דחייה קודמת של מועדי ההוכחות, מכל הטעמים דלעיל. לפיכך, הבקשה עומדת בתנאי
24 תקנה 72.

25
26 17. לנוכח כל האמור, ראיתי להיעתר לבקשה בכפוף לאמור להלן:

- 27 14.1 העדים כולם ימסרו את הסכמתם בכתב למתן העדות בדרך זו, תוך 7 ימים.
- 28 14.2 יוגשו העתקים מאומתים של התצהיר וחווה הדעת אשר צורפו להודעה תוך 7 ימים. תצהירים
29 בתמיכה לתשובה לבקשה יוגשו כשהם מתורגמים תוך 30 יום.
- 30 14.3 העדים יתייצבו לחקירה בהיוועדות חזותית במשרד עורכי דין בעיר לונדון שבאנגליה. תנאי
31 לביצוע החקירות בהיוועדות חזותית הוא שיועמד לרשות מרצדס והצוות הטכני חדר סטרילי,
32 שאינו פתוח לציבור, ובו יהיו העד הנחקר, איש צוות טכני שמצלם ומקליט את העדות, נציג
33 של בעלי הרכבים (אם יבחרו לשלוח נציג מטעמים) וכן נציג ב"כ מרצדס.
34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 17556-02-19 בר-און ואח' נ' יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ ואח'

תיק חיצוני:

- 1 14.4 ב"כ מרצדס יודיעו תוך 7 ימים, את שמו של משרד עורכי הדין הנבחר וכתובתו.
- 2 14.5 ניתנת רשות לב"כ בעלי הרכבים לשלוח נציג מטעמם למקום החקירה. הנציג יהיה רשאי
- 3 לשהות עם העדים בחדר ולהציג להם מסמכים בתיאום עם ב"כ בעלי הרכבים אשר יבצע את
- 4 החקירה הנגדית מאולם בית המשפט. מובהר כי הנציג להצגת מסמכים לא יהיה רשאי לחקור
- 5 את העדים ולהציג להם שאלות.
- 6 14.6 העדות תתורגם על ידי מתורגמן מקצועי אשר ישהה באולם בית המשפט. האחריות לזימון
- 7 המתורגמן על ב"כ מרצדס. העדות תבוצע בשפת האם של העדים.
- 8 14.7 מרצדס תישא בעלות ההיוועדות החזותית כולה (לרבות עלויות נציג בעלי הרכבים), וכן בעלויות
- 9 התרגום.
- 10 14.8 הצדדים יודיעו בהודעה משותפת מהו סדר העדים הצפוי תוך 14 יום. הדיונים יחלו בשעה
- 11 09:00, כמתוכנן.
- 12 14.9 באיזון בין הצדדים, לא ראיתי לעשות צו להוצאות בבקשה זו.
- 13
- 14 ניתנה היום, ו' אייר תשפ"ד, 14 מאי 2024, בהעדר הצדדים.
- 15

עוז ניר נאור, שופט

16
17

